

Létebiztonság formaváltással – közelkép a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekarról

Számos riportban foglalkoztunk az elmúlt hónapok során a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekarral, amelynek vezetése sokáig már-már bizonytalanságot sejtető több pilléren nyugodott. Mára rendeződni látszanak a viszonyok és a muzsikuskok egyre inkább igénylik, hogy ne az együttes igazgatóinak véleménykülönbségéről, ne a speciális helyzetben lévő és egyedi funkciót betöltő zenekar költségvetéséről, hanem inkább a muzsikuskok teljesítményéről, a koncertek színvonaláról szóljanak a tudósítások. Éppen ezért az alábbi interjú azzal a személlyel készült, aki kompetens módon és tevékenyen dolgozik a munkafeltételek megteremtésén és nyilatkozhat arról is, milyen elvek, milyen megfontolások szerint hagyták jóvá a jelenlegi igazgató kinevezését, milyen szerepet tölt és tölthet be a zenekar a XXII. kerület életében, milyen erősségű színt jelenthet hangversenyéletünk palettáján. Karsay Ferenc alpolgármester szintén azt szeretné, ha a muzsikuskoknak csupán a kottával és az interpretációval kellene törődniük; a hatalmi harcok elkerülnék a pódiumot.

– Annak idején, amikor Nemes igazgató úr igazgatói megbízatása lejárt, pályázatot írtunk ki, amire két pályázó jelentkezett: ő és Pajzs Gábor. A képviselőtestület nem tudott dönteni, mindketten megbízatást kaptak. Pajzs Gábor urat kérte fel a pénzügyi, gazdálkodási és menedzselési dolgok irányítására, Nemes Lászlót pedig a művészeti munka kézbe tartására. Mindez addig tartott, amíg Nemes igazgató úr föl nem állt és el nem ment a Budapesti Fesztiválzenekart igazgatni.

Ez éppen egybeesett a két igazgató működését kezdeményező egyéves szerződés végével, újabb pályázatot írtunk tehát ki. Erre már sem Nemes igazgató úr, sem Pajzs Gábor nem pályázott. Ez újból megoldandó helyzetet teremtett és mert az önkormányzat valóban szívében viseli a zenekar sorsát, megpróbáltunk pénzügyileg és szakmailag egyaránt kivitelezhető megoldást keresni.

Az elmúlt év végén meg is született a testületi döntés, amelynek értelmében az együttes közhasznú társaság alakul, vállalva e gazdálkodási forma minden előnyét és kockázatát is. Mindezt alaposan megtárgyaltuk Hollerung Gábor jelenlegi igazgatóval és közösen jutottunk arra a megállapodásra, hogy jobb körülményeket bizto-

síthat egy kht., mint egy közalkalmazottakat foglalkoztató intézményi keret. A majdani kht.-nak továbbra is biztosítjuk mindazokat a feltételeket, amelyeket az intézménynek biztosítottunk. Tény, hogy az intézményi lét biztosította, igen alacsony béreknek megvan az az előnyük, hogy azok legalább biztosak. A kht. módot adhat ugyan magasabb jövedelmek megszerzésére, de bizonytalanabb.

Eddig nem gondoltak a gazdálkodás ilyen jellegű átalakítására?

Gondoltunk, csak eddig az állami támogatások intézményi létehez voltak kötve, amit most felszabadítottak. Ezekről nem eshet el a zenekar, mert ezt sem az önkormányzat, sem az együttes nem tudja miből pótolni.

Alapvető célunk, hogy a Nemzeti Utánpótlás Zenekar státuszát kivívjuk az együttesnek, ami nagyon sok előkészítő munkát igényel tőlünk, jelentősége pedig óriási lehet. Kormányzati szervekkel, több minisztériummal kell egyeztetni és pillanatnyilag ott tartunk, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma valamilyen formában elfogadja, felvállalja és támogatja ezt a Nemzeti Utánpótlás Zenekar státuszt. Ebben komoly érdemei vannak a kerület országgyűlési képviselőjének, Németh Zsolt úrnak.

– Mindezen átalakulások mennyiben befolyásolják majd az együttes „budafokiságát”? Megtarthatók-e azok a szoros kötődések, amelyek ma meghatározóak mind a zenekar tevékenységét, mind a városrész zenei életét illetően?

– Jelen állásfoglalásunk szerint a kerület 100%-os tulajdonosa lesz ennek a kht.-nak, szinte csak a cégtáblát cseréljük majd ki. Ezért is biztosíthatjuk az eddigi támogatásokat és ezért sem kívánunk eddigi elvárásainkon módosítani. Továbbra is szerződés rögzíti a fenntartók és a zenekar egymással szemben támasztható kötelezettségeit. Nem is szeretnénk arányában jobban beleszólni a muzsikuskok tevékenységébe, mint amennyit finanszírozni tudunk – önmaga tehát annyit keres a zenekar, amennyit akar, ebből lényegesen szabadabb kézzel fizethet béreket, hiszen nincs megkötve a közalkalmazotti nomenklatúrával a vezetők keze.

Úgy érzem tehát, hogy nem engedjük el a zenekar kezét, a muzsikuskok nincsenek bizonytalanságban és – ismerteve a játékszabályokat – jó körülmények között dolgozhat az együttes. A helyzet mindenképpen jobb az 1998 előtti időszaknál, a pálya szabad – semmiben nem korlátozzuk tevékeny-

TISZTELETJEGGYEL...

Művészek és mesterek

Ars. A latin nyelv valahogy diplomatikusabb, mint a magyar: egyazon szóval jelöli a mesterséget és a művészetet. Talán az aranykor nyelvemléke ez a beszédes egybeesés, amikor úgyszólván természetes volt, hogy a műsákkal nem érdemes kacérkodni megalapozott mesterségbeli tudás nélkül – mint ahogy a mesterség fogásainak birtoklása is vajmi keveset ér, ha nem a műsáknak akarjuk vele tenni a szépet. Egy rendszerrel korábban e harmónia vészes megbomlását az osztálytársadalmak megjelenéséhez kötötték – ebből is látszik, hogy a kultúra gyakorlata előszeretettel mutat számárfület mindenféle dohos ideológiáknak. Abban ugyanis, hogy a magas művészet elvált a műkedvelők közegétől, aligha a változékony társadalmi berendezkedés a ludas – inkább a művészet piacának ugrásszerű terjeszkedése, lopakodó globalizációja. Magyarán: egyre többen igénylik az elit műélvezetet, emiatt aztán a korábbi évszázadokhoz képest a professzionális művészekből is világszerte nagyobb kereslet mutatkozik. (Hogy a demográfiai robbanásról már ne is beszéljünk.)

Mindez persze nem jelenti azt, hogy a harmadik évezred rajtvonalához tucatjával térdepelnének a Michelangelók és a Bartók Bélák – az előadóművészetek területén viszont minden eddiginél népesebb a mezőny, s ez nem látszik a minőség rovására menni. A zene-művészek számára a szóló műfajokban többé-kevésbé kitaposott ösvény kínálja magát a kiválasztódáshoz – a szimfonikus zenélés azonban olyan csapatmunka, amihez nem elegendő az egyéni kiválóság: a hallgatóság nem tud eltekinteni az összhangzattól. Itt kapcsolódhatunk vissza a latin „ars”-hoz: a szimfonikus zenekari tagnak egyszerre szükséges művészi öntudattal élni és a minél tökéletesebb mesterségbeli tudásra törekedni – így akár az ő megszemélyesítésében térhetne vissza az elveszett, annyiszor elsiratott aranykor.

Ha mégsem tér vissza, annak temérdek oka lehet. Legelsősorban az, hogy a művészet mégsem csupán matematika: hiába a legkövetkezetesebben végigvitt logika, ha a végeredmény mégis hibádzik. Első pillanatra tűnhet például kristálytisza gondolatmenetnek, hogy ha egy szimfonikus zenekar minden egyes tagját minőségi vizsgának vetjük alá, az átrostált társaság (amelynek mellékesen a materiális elismertsége is számottevőbb lesz) a művészi mércét is magasabbra helyezi – egészen addig, amíg meg nem kóstoljuk a pudingot. S ha ez a puding kicsit savanyú, kicsit összeesett, el lehet tűnődni: vajon a szelektív módszerben van-e a hiba, vagy azokban, akik alkalmazzák (netán azokban, akiket alkalmazzák). Ha a próbajátékosdi hozzáértők szerint ilyen harmatos eredménnyel járt a kísérleti zenekarnál, vajon belevágnak-e a módszer honosításába másutt is? Lehetséges, hogy a kétféle „ars”-hoz kell egy harmadik értelem is, amely a lélek kiegyensúlyozottságát jelöli?

Márpedig ha ez a harmónia létezne, a zenekarok jobban erőt gyűjthetnének egzisztenciális és presztízsharcaikhoz is. Nem nyugodnának bele olyan könnyedén, hogy a szimfonikus zenész nem közalkalmazott, vagy legalább is nem olyan, akire a béremelési kvóták vonatkoznak – olykor kisandítana a kotta mögül, s ellesné, hogy miként lobbiznak (a jelek szerint egészen eredményesen) a színházi szakma vagy a filmgyártás prominensei, akik nem ismernek elveszett csatát, végleges törvényszöveget, ha életfontosságú érdekérvényesítésről van szó.

Lehet, hogy a latinok nem is a művészet teljes mértékben való befogadhatatlanságára, hanem egyszerű kenyérgondokra utaltak, amikor úgy fogalmaztak: „ars longa, vita brevis”?

CSONTOS JÁNOS

ségüket. Az tény azonban, hogy a kerület támogatásának szigorú határt szab a kerület pénzügyi teljesítő képessége – e fölé nem mehetünk. Az önkormányzat önként és szívesen vállalja a zenekar támogatását, tudomásul véve, hogy tagjai nem amatőrök, de nem megfélemlítve arról sem, hogy azért nem is profik. Ahhoz, hogy valóban profikká válhassanak, sokkal több pénzre van szükség és ez az, amit nem tud vállalni az önkormányzat. A félprofi státuszból a profiba való átmenet ugyanis százmilliós nagyságrendű összeget igényel, ennyit pedig nem tudunk biztosítani. Még így sincs még egy ilyen kis település egész Magyarországon, amely akár ilyen színvonalú együttest tartana fenn a hozzánk hasonló szinten. Az önkormányzati zenekarok valamennyien fővárosi vagy megyei jogú városok fenntartásában működnek; ezért külön is büszkék vagyunk az általunk nyújtott lehetőségekre és az ezek révén elért eredményekre. Meghallgatjuk

hangversenyeinket, jutalmazunk, amikor a zenekarvezetés ezt igényli (és erre lehetőségünk van), minden olyan juttatást biztosítunk, ami általában a közalkalmazottakat megilleti.

– *Tovább él-e az az önkormányzati elképzelés, hogy székházfélélt és ezzel együtt megfelelő, akár hangversenyeknek is alkalmas próbatermet létesítenek az együttes számára?*

– Komoly gondot jelent, hogy a kerületben nincs igazi, szakmailag is elfogadható próbalehetőség a zenekar számára. Korlátozottak a fellépés lehetőségei is, hiszen a hozzáértők szerint erre csak a Városháza Díszterme alkalmas. Éppen most van szó azonban a Művelődési Ház és a Művészeti Iskola korszerűsítéséről, amelyben talán megfelelő koncerttermet is kialakíthatnak. Ott működik ugyan egy színházterem, amelyben akusztikát javító megoldások is találhatóak, a muzsikások nem ta-

lálják azonban alkalmasnak arra, hogy az koncertteremként is funkcionáljon. Én pedig, bármennyire is szeretem a zenét, nem vagyok annyira zeneértő, hogy akár helyeselni, akár megcáfolni merném véleményüket. Jelenleg ez van, és mindent igyekszem megtenni azért, hogy jobb is legyen.

– *Számíthatnak-e a helyi vállalkozók, vagy éppen mondjuk a Campona támogatására?*

– Számíthatunk erre, de mint általában, az itteni cégek is inkább konkrét eseményeket, kiadványokat támogatnak szívesen, nem annyira szervezeteiket, építkezéseket, működési feltételeket. Azt sem szabad elfelejteni, hogy számos új beruházás működik a kerületben, amely csak mostanában kezd nyereségessé válni. Reményeink szerint átérzik helyzetünket és lehetőségeikhez mértén bizonyára segíteni is fognak.

Tóth Anna